

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา หรือ เชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร และนักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหารในองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2538 โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการดำเนินการวิจัยข้อมูลตามลำดับ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรจำนวน 136 คน ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา จำนวน 22 คน ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา เลขาธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา หัวหน้าโครงการพัฒนากีฬา รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ทุกคณะ 17 คณะ และผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา

2) อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 67 คน ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาสถานศึกษา จำนวน 2 คน อาจารย์ที่ปรึกษาสโมสรนักศึกษา จำนวน 4 คน และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมทุกชมรม จำนวน 61 คน

3) นักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหารในองค์การนักศึกษา ปีการศึกษา 2538 จำนวน 47 คน ได้แก่ ประธานสถานศึกษา รองประธานสถานศึกษา จำนวน 2 คน นายกสโมสรนักศึกษา อุปนายกสโมสรนักศึกษา จำนวน 2 คน ประธานกีฬากลาง และประธานชมรมทุกชมรม จำนวน 40 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน/คน
1. ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา	22
2. อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร	67
3. นักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหารในองค์การนักศึกษา	47
รวม	136

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

แบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จากบทความ เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ บทบาท และการเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน แล้วมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 50 คน ประกอบด้วยผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา จำนวน 10 คน อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 20 คน และนักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในองค์กรนักศึกษา 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง (Reliability) โดยวิธี Coefficient ของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ .89

5. ผู้วิจัยนำผลจากการทดลองใช้แบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น การใช้ภาษาเพื่อสื่อความเข้าใจของผู้อ่าน จนกระทั่งได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้จัดทำเป็น 3 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา
- ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ชุดที่ 3 สำหรับนักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหารในองค์กรนักศึกษา

แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ โดยถามเรื่องต่อไปนี้

ชุดที่ 1 ข้อคำถาม 3 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ
เกี่ยวกับเรื่องตำแหน่งทางการบริหาร ตำแหน่ง
หน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงานด้านกิจการ
นักศึกษา

ชุดที่ 2 ข้อคำถาม 8 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและ
ในตอนท้ายจะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด
(Open-ended) เกี่ยวกับเรื่อง เพศ อายุ
วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ของ
การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมที่ทำสมัยเมื่อเป็นนักศึกษา สาเหตุของ
การรับตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริม
หลักสูตร และ โอกาสในการรับตำแหน่งอาจารย์
ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรต่อไป

ชุดที่ 3 ข้อคำถาม 7 ข้อ มีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบ
เกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่งปัจจุบัน
กิจกรรมในช่วงที่เรียนระดับมัธยม ประสบการณ์
ในการทำกิจกรรม คะแนนเฉลี่ยสะสม และ
ความคุ้นเคยกับ อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริม
หลักสูตร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของ
อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 40 ข้อ
ข้อคำถามเหมือนกันทุกชุด ซึ่งประกอบด้วย
คุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษา 6 ข้อ
ด้านความรู้และความสามารถ 8 ข้อ
ด้านบุคลิกภาพ 12 ข้อ
ด้านประสบการณ์ 4 ข้อ
ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน 10 ข้อ
โดยในข้อ 1 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และข้อ 2-5 มี
ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)
มีทางเลือก 4 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์
ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 39 ข้อ มีลักษณะ
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี
ทางเลือก 4 ระดับ

ข้อคำถามเหมือนกันทุกชุด เกี่ยวกับ
ด้านการแนะนำและการให้คำปรึกษา 15 ข้อ
ด้านการควบคุมดูแล 9 ข้อ
ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษา 10 ข้อ
ด้านการประสานงาน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับวิธีการและปัญหาในการเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจการกรมเสริมหลักสูตร ข้อคำถามเกี่ยวกับวิธีการเลือกสรร จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีทางเลือก 4 ระดับ และในตอนท้ายจะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) โดยข้อคำถามเหมือนกันทุกชุด สำหรับข้อคำถาม เกี่ยวกับปัญหาในการเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจการกรมเสริมหลักสูตร ข้อคำถามในแต่ละชุดจะไม่เหมือนกัน

ชุดที่ 1 มีข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ และในตอนท้ายจะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

ชุดที่ 2 มีข้อคำถาม จำนวน 9 ข้อ และในตอนท้ายจะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

ชุดที่ 3 มีข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ และในตอนท้ายจะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้น 3 ชุด ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างข้อคำถามเป็นโครงสร้างคำถามหลัก เกี่ยวกับการดำเนินงานเชิงการบริหาร และนโยบายด้านกิจการนักศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะบทบาท และการเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจการกรมเสริมหลักสูตร

2. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษากิจการกรมเสริมหลักสูตร เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างข้อคำถามเป็นโครงสร้างคำถามหลัก เกี่ยวกับการคุณลักษณะบทบาท วิธีการเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจการกรมเสริมหลักสูตร ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพร้อมทั้งแนวทางแก้ไข และสภาพกิจกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. แบบสัมภาษณ์นักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหาร ในองค์การนักศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างข้อคำถามเป็นโครงสร้างคำถามหลักเกี่ยวกับคุณลักษณะ

บทบาท และการเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

สำหรับแบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ชุด เป็นการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องับงานกิจการนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาทและการเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อนำผลข้อมูลที่วิเคราะห์มาเสริมกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในส่วนของผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา ขอความร่วมมือจากหน่วยกิจการนักศึกษาคณะช่วยดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลของ อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร และขอความร่วมมือจากนายกสโมสรนักศึกษา ในการดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหาร ในองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นปีการศึกษา 2538 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 136 คน ได้รับคืนจำนวน 131 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.32 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง ไปและ ได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา	22	20	90.91
อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร	67	65	97.01
นักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหารใน องค์การนักศึกษา	47	46	97.87
รวม	136	131	96.32

3.3.2 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา ดังนี้

1) ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา จำนวน 4 คน คือ อธิการบดี หัวหน้าโครงการพัฒนากีฬา รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ และผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา โดยทำหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ตามโครงสร้างคำถามหลักที่กำหนดไว้ รวบรวมบทสัมภาษณ์ที่ได้รับคืนจากการตรวจแก้ไขปรับปรุงบทสัมภาษณ์จากผู้ให้สัมภาษณ์และอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้

2) อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยติดต่อขออนุญาตสัมภาษณ์ตามโครงสร้างคำถามหลักที่กำหนดไว้ รวบรวมบทสัมภาษณ์ที่ได้รับคืนจากการตรวจแก้ไขปรับปรุงบทสัมภาษณ์จากผู้ให้สัมภาษณ์และอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้ จำนวน 10 คน

3) นักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหารในองค์การนักศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งบริหารในองค์การนักศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากนักศึกษาที่พร้อมและเต็มใจที่จะให้ข้อมูลตามโครงสร้างคำถามหลักที่กำหนดไว้ รวบรวมบทสัมภาษณ์ที่ได้รับคืนจากการตรวจแก้ไขปรับปรุงบทสัมภาษณ์จากผู้ให้สัมภาษณ์และอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้ จำนวน 11 คน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC* (The Statistical Package For The Social Sciences/Personal Computer) ดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของประชากร วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (%)

2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับคุณลักษณะบทบาทหน้าที่ และการเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร ของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) วิเคราะห์

โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และบทสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติ ดังนี้

- 1) หาค่าร้อยละ (%)
- 2) หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$)
- 3) หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6 การแปลผลวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลความหมายข้อมูล พิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามเกณฑ์จุดกลางของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) ดังนี้

3.51-4.00	หมายถึง	ความเห็นว่าคุณครูที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีคุณลักษณะ บทบาท วิธีการและปัญหาในการเลือกสรร อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรมากที่สุด
2.51-3.50	หมายถึง	ความเห็นว่าคุณครูที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีคุณลักษณะ บทบาท วิธีการและปัญหาในการเลือกสรร อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรมาก
1.51-2.50	หมายถึง	ความเห็นว่าคุณครูที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีคุณลักษณะ บทบาท วิธีการและปัญหาในการเลือกสรร อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ความเห็นว่าคุณครูที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีคุณลักษณะ บทบาท วิธีการและปัญหาในการเลือกสรร อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อยที่สุด